GRIGORE SCOROCHIRJA

BASARABIA

— 1955 —

Grigore Scorochirja

B A S A R A B I A

Conferinţă ţinută la 27 Martie 1953 în München, cu ocazia aniversării alipirei Basarabiei în cadrul Asociaţiei Românilor din Germania de Sud.

B a s a r a b i a 1953.

Se împlinesc 13 ani dela a treia răpire a Basarabiei şi, este de datoria noastră, a celor care suntem liberi şi ne menţinem în linia de gândire românească, să evocăm acest pământ românesc ca un protest împotriva uzurpării ruseşti. Conştiinţa românească nu a rectificat cedarea Basarabiei nici în 1812, nici la 1877, nici la 1940 şi nici în 1944.

Basarabia este, şi va rămâne un ţinut românesc a cărui autenticitate, nu o poate altera toată opintirea căpcăunului lumii: Rusia.

Provincie de margine a românismului, ţinutul dintre Prut şi Nistru, a fost în lungul chinuitei istorii a poporului nostru, destinat să fie spaţiul în care s'au desfăşurat luptele noastre pentru a îndigui puhoiul năvălitor al barbarilor. Dela Voevodul Ploscanea pe la 1200, de care vorbesc vechile cronici slavone şi până la 1944 între Prut şi Nistru s'au succedat luptele noastre, nu numai pentru a ne apăra un drept la viaţă, ci şi pentru a asigura liniştea Europei.

La 1497, Stefan cel Mare sfărâmă pe Tătari la Lipnic, pe malul Nistrului, pentru a da o linişte de câteva decenii acestei regiuni a Moldovei. Când braţul voinic nu a mai existat, Tătarii au revenit, iar când s'au potolit Tătarii, au început năvălirile periodice ale rusilor; până azi Basarabia a rămas ţinutul chinuit al românismului. Si în pofida acestui destin, continuă să rămână una dintre cele mai curate ţinuturi, păstrând caracterul, tra-

dițiile, legendele Moldovei, ca şi când dela Stefan cel Mare, istoria ar fi încremenit pe acele meleaguri.

A nu evoca Basarabia, ar însemna o complicitate la un asasinat moral, a uita Basarabia ar însemna o ratificare a unei uzurpări; a tăcea asupra răpirilor succesive din 1812, 1877, 1940, şi 1944 egalează o renegare națională prin acceptarea tezei ruseşti.

Dela Petru cel Mare şi până la Stalin, politica Rusiei are o linie de continuitate, niciun moment întreruptă, ca desfăşurarea unei probleme de algebră. Niciun stat european nu a avut o politică aşa de unitară, punând în lumină cea mai tenace voință de a realiza un plan de expansiune imperială. Si Spania şi Franța şi Germania au recunoscut rând pe rând obsesia unei dominații mondiale, dar se poate spune că aceste popoare au străbătut numai momente de criză. Dacă însă măsurăm traectoria imperialismului rusesc dintre Poltava 1709 şi Stalingrad 1943, putem să ne dăm seama de tenacitatea unei idei care străbate secolele cu o vigoare crescândă. S'a vorbit de testamentul lui Petru cel Mare, descoperit de cavalerul d'Eon în biblioteca împărătesei Elisabeta şi a cărui copie a fost transmisă lui Choiseul, Ministrul lui Ludovic al XV în Septembrie 1769, dar cum spune d'eon în memoriile lui: "Nu s'a dat importanță de către miniştrii dela Versailles, care au considerat că planurile erau irealizabile şi scopurile himerice. Am căutat să fac cunoscut intențiile secrete ale Rusiei, care dela moartea lui August al 3-lea voia să trimită trupe în Polonia, şi să pună mâna pe ea, conform planurilor lui Petru cel Mare. Toate aceste avertizări au fost citite fără atenție, fără îndoială pentrucă eram tânăr; dar azi în 1772, se suferă urmările nefericite ale lipsei de încredere în tinerețea mea".

Indiferent dacă unii istorici contestă autenticitatea textului, calificându-l "un fals document istoric". Unii ca Bergholz afirmă că Napoleon I. este autorul testamentului, făcut de împărat în ajunul campaniei din Rusia, deci o publicație de propagandă. Henri Rollin spune că este o invenție a unui emigrant polonez Sokolnicki folosit în 1812 Istoricul rus Moghilenski (probabil descendent din familia Moghilă, trecut în Rusia, din rândurile căruia a ieşit faimosul Mitropolit al Kievului) într'un studiu publicat în "Le monde Slave" (Iulie 1938) spune că acest fals document este scris de cavalerul d'Eon.

Indiferent de controversele în jurul autenticității faimosului testament atribuit lui Petru cel Mare, evenimentele care s'au succedat n'au făcut decât să-i dea o buimăcitoare actualitate.

Intr'o broşură publicată de un francez în timpul războiului Crimeei, găsim formulată această întrebare: rolul civilizator al Europei este terminat? Vom cădea în noaptea barbariei care a apăsat asupra părinților noştri şi vom trebui să dormim în această noapte până ce o lume nouă care se ridică pe celălalt mal al Atlanticului, ne va readuce această civilizație stinsă de noi? Broşura a apărut în 1854, eri era o broşură de propagandă, azi, după un secol, întrebarea află răspuns în realitatea catastrofală a Europei de astăzi.

In 1806 contele Czartoriski a prezentat Tarului un memoriu în care insistă asupra importanței menținerii poziției ruseşti în Balcani.

La Tilsit, Moldova şi Valachia au fost elementul principal al negocierilor care, în fond n'au rezolvat nimic, ci doar au conturat linia conflictului care se amână.

Impăratul Napoleon, refuză să accepte proectul de împărțire al Turciei, proect propus de Tarul Alexandru I. In buletinul din Februarie 1808, Napoleon scria "Tara Greacă ridicată şi triumfătoare dela Baltică la Mediterană, se va vedea în zilele noastre atăcată de un nor de fanatici şi barbari. Si dacă în această luptă prea târzie Europa civi-

lizată va pieri, indiferenţa noastră vinovată va îndreptăţi desigur plângerile posterităţii şi va fi un titlu de oprobiu în istorie". In nenumărate rânduri, la Sf. Elena, Napoleon a revenit asupra aceleaşi idei: "sceptrul Europei va cădea cu siguranţă în mâinile unui ţar, dacă nu se ajunge să se asvârle ruşii dincolo de Borysthène".

Contele Tolstoi, ambasadorul Rusiei la Paris, care insistă să se cedeze Rusiei şi Valachia, Napoleon a dat acest răspuns: "Dacă vă dăm Moldova şi Valachia, aceasta va profita prea mult influenţa voastră, aceasta vă va permite să stabiliţi raporturi strânse cu sârbii care vă sunt devotaţi, cu muntenegrenii şi grecii care sunt de religia voastră şi care vă iubesc".

Napoleon ştia să citească harta politică a Europei, pe care a ignorat-o Preşedintele Roosevelt şi Churchil la Teheran.

In 1811 Napoleon era constrâns să se pregătească pentru campania contra Rusiei, Sebastiane, ambasadorul Franţei la Constantinopole, primise instrucţii; împăratul se gândea chiar la organizarea unei armate moldo-valache, dar o indiscreţie a dragomanului Moruzi - un fanariot - a înştiinţat pe Ruşi care s'au grăbit să semneze pacea dela Bucureşti din 1812, prin care se sfâşia în două Moldova. Ordinul Tarului Alexandru către Cotuzow era: in caz de urgenţă puteţi face Turcilor cele mai mari concesii şi să fixaţi Prutul ca frontieră, dar nu vă autorizez să faceţi această gravă concesie decât sub condiţia ca Poarta să semneze un tratat de alianţă. Grava concesie care o făcea Rusia, era să se mulţumească numai cu Basarabia în locul celor două provincii. Preparativele lui Napoleon, instrucţiile date de Sebastiane, au constrâns pe Tarul Alexandru I să se grăbească cu semnarea tratatului de alianţă.

Cartea lui Leo Casso: "Rusia la Dunăre" conţine un bogat material luat din arhiva principelui Woronzow privitor la politica rusească faţă de

Principate între 18oo - 1812. Până la 1812 Basarabia face parte integrală din trupul Moldovei.

Nici istoria, nici documentele istorice asupra Basarabiei nu pot evita de a vorbi despre Moldova. Astfel, imposibil de a vorbi de administraţia Basarabiei până la anexarea sa de ruşi, fără a vorbi de Divanul Moldovei (Egunoff).

Graniţele Ţării Moldovei sunt cele fixate de drepturile sale străvechi....., fluviul Nistru, Camenita, Tighina cu tot teritoriul Bugeagului, Dunărea, Valachia, Marele ducat al Transilvaniei şi teritoriul Poloniei. (Din tratatul dintre Dumitru Cantemir şi Petru cel Mare, 13.IV.1711).

La încorporarea ţinutului dintre Prut şi Nistru imperiului rusesc, populaţia acestei provincii era de 55.000 de familii sau 34o.000 de suflete aproape în întregime moldovenească. Imediat a început opera de rusificare şi desnaţionalizare. S'au adus în diferite rânduri Bulgari: în 1812, şi 183o/34, formându-se 42 de colonii cu 9641 de familii sau 56.000 de suflete. Aceşti colonişti au fost înzestraţi cu 3oo.ooo deseatini de pământ. S'au adus germani: în 1814, 1816, 1832, 1834, 1836, 1839 şi 184o, cu care s'au format 24 de colonii, dându-li-se 13o.613 deseatini de pământ şi scutiri de impozite, de recrutare, de încartiruire a armatei, deasemeni li s'a dat material şi bani pentru construcţii şi instalare. Intre 1824 - 1828 s'au adus francezi şi elveţieni, dar în număr foarte redus, deaceea suprafaţa de pământ cu care au fost împroprietăriţi era de 5.ooo deseatini. Evreii care au venit în Basarabia, au fost scutiţi de dări la început pe 2 ani, apoi pe 5 ani şi aceste scutiri s'au prelungit mai multă vreme. La 1812 nu era niciun evreu în Basarabia, la 1817 erau numai 2.316, iar în 1856 ajunseseră 78.000 suflete. Politica de colonizare urmărea o desfigurare etnică a Basarabiei. Datorită privilegiilor, coloniştii germani veniţi din Wuertenberg au fost scutiţi de impozite pe timp de 5o de ani, cum au fost scutiţi

de recrutare şi obligaţia de încartiruire a trupelor - între 1837 şi 1857 numărul coloniştilor a trecut de 21.ooo anual.

In acelaş timp guvernul rus a început să momească pe români prin tot felul de făgădueli, isbutind să determine sate întregi să emigreze în Siberia şi în Caucaz. Era o politică precisă de sfărâmare a blocului etnic unitar, ce îl forma elementul românesc în Basarabia.

Aceiaşi politică face azi Rusia Sovietică în 1953 - ca să fim bine înţeleşi - şi în Dobrogea printr'o masivă instalare de populaţie rusească dealungul coastei Mării Negre, ca să realizeze o punte slavă spre Bulgaria.

Emigrantul român va căuta zadarnic protestele, denunţările aşa zisului Comitet National Român, împotriva operii de rusificare accelerată a unor regiuni din România.

Acţiunea de rusificare a Basarabiei a fost mult mai complectată şi nu s'a redus numai la colonizări. Imediat după anexare s'a găsit un instrument: eterna coadă de topor aleasă din rândurile românilor, evident unul care voia să joace "cartea rusească". Eparhia Chişinăului şi a Hotinului a fost încredinţată Mitropolitului Gavrilă, român renegat, zelos agent de rusificare. Acesta a înfiinţat imediat un seminar după modelul celor din Rusia şi alături un pension pentru nobili, pension care a fost transformat în liceu în 1833. Bine înţeles în aceste şcoli limba de predare era cea rusească, limba moldovenească fiind predată ca obiect separat de studiu. Zelul renegatului Gavrilă, nu a avut răgaz, tot el a înfiinţat scoli pentru pregătirea clerului la mânăstirile: Dobruşca, Chilia, Reni şi Hârjeuca. In 1828 s'a creat o direcţiune a scolilor orăşeneşti în Chişinău, Bălţi, Hotin, Orhei, Akermann, Bender, Ismail, Reni şi Chilia. La sate s'au înfiinţat doară câteva. In toate limba de predare nu era românească, iar dela 1855 limba românească a fost cu totul exclusă ca

obiect de studiu. Dacă a fost menţinută, în primii ani după anexarea în biserică, faptul se explică: clerul nu ştia ruseşte.

Din Basarabia se recrutau anual 2o.157 moldoveni, recrutaţi care erau trimişi în garnizoanele din Polonia, Caucazia, Siberia; niciun moldovean nu făcea armata în Basarabia.

Metodele ruseşti în tot ce priveşte opresiunea erau perfecţionate înaite de bolşevism. Deaceea tehnica suprimării vieţii cultural-naţionale, în toate manifestările sociale, s'au aplicat dela început cu o impecabilă severitate.

Am fi lipsiţi de obiectivitate dacă am spune că aceste oprimări erau rezervate numai basarabenilor; politica de desnaţionalizare, de silnică rusificare, s'a aplicat şi continuă şi azi cu aceeaşi ferocitate, tuturor popoarelor din vasta ocnă care se numeşte Uniunea Sovietică.

Poetul ucrainian Taras Sevenko exclamă: " nici să ne închinăm lui Dumnezeu în limba noastră, nu ne lasă împărăţia rusească."

Fără îndoială că asupra Basarabiei politica de rusificare a fost mai violentă, deoarece moldovenii formau o populaţie neslavă, iar dincolo de Prut şi de Carpaţi există o massă compactă românească. Exsitenţa acestei mase româneşti, insulă de latinitate în Oceanul Slav, a format şi formează o problemă pentru Moscova.

Incă din 18o2 - deci cu 1o ani mai înainte de răpirea Basarabiei - prinţul Woronzow, vorbind Ţarului Alexandru I de Moldova şi Valachia a cărui populaţie românească întrerupe continuitatea slavă spre Balcani, a găsit o soluţie: o redau pentrucă şi cei mai îndărătnici români din emigranţă să priceapă la ce ne putem aştepta: "Ar putea să servească ca un bun aranjament politic aceea de a sfătui populaţia moldovă şi valachă să se strămute în Rusia şi să colonizeze în special teritoriile pustii dintre Bug şi Nistru" (Arhiva prinţului Woronzow, volumul XX, pag. 531). Nu este o părere isolată.

Joseph Tronton, în "Amintirile dela Marele Cartier General dela Dunăre", din 1806 la 1810 vol.I.p.37) scria: "Acest popor, românii, au trăsături complet disticte şi nu pot să-mi ascund ciuda privind harta, pentrucă 8 milioane de români, streini de rasa noastră slavă, se găsesc aici pe încântătoarele coline ale Carpaţilor ca o săgeată înfiptă între naţiunile slave şi împiedicând viitoarea lor unire. Dacă în loc de români ar fi sârbi sau bulgari, ce uşor s'ar fi soluţionat problema orientală sau mai exact problema slavă". Aceeaşi idee o găsim formulată la toţi gânditorii ruşi.

Leo Casso, ca ministru al instrucţiei publice al Rusiei, a publicat în 1912, cu prilejul centenarului răpirii Basarabiei, o carete "Rusia la Dunăre" fundamentală pentru toţi români, tradusă abia în 1940.

În această lucrare oficială, găsim următoarle mărturisiri: "Populaţia din ambele părţi,Moldova şi Basarabia ca şi Valachia, pare destinată să se pare pe slavii din Nord, de cei din Sud şi să împedece făurească lor unire".

Există un român aşa de naiv încât să-şi închipue că la 1953 Stalin - Malenkow, gândesc altfel despre obstacolul românesc? Nicolae Berdiew,cunoscutul filosof al ortodoxiei scrie: "Bolşevismul este a 3-a manifestare a autoputerniciei Rusiei, al imperialismului rus, prima fiind regatul Moscovei şi al doilea imperiul lui Petru cel Mare. Bolşevismul este o sinteză a lui Ivan cel Groaznic şi al lui Marx."

De când a avut Rusia o situaţie în Europa ca azi? Nici la 1814, când cazacii lui Alexandru I. poposeau în marginea Parisului.

Să nu ne închipuim că azi România pune Rusiei Sovietice, numai o problemă de trasformare structurală! Comunismul poate fi în orice spaţiu ocupat de armatele ruseşti, o reţea suficientă, cu România însă, problema este de altă natură: rasială. Geografic le stăm în cale şi nici nu ne poate al-

tera fiinţa etnică.

Rusificarea întreprinsă după 1812 nu a putut să depăşească ca eficacitate oraşele, ţărănimea a rămas refractară, păstrându-şi intacte toate tradiţiile, găsind în poveşti, în legende, în amintirile istorice transmise oral, mai toate gravitând în jurul lui Stefan cel Mare, în cântece, în proverbe, în farmece, în superstiţii, atmosfera spirituală menită să întreţină intact fondul românesc

Din ce adâncime de durere a răsărit acest bocet din Basarabia:

Frunză verde, lemn uscat,
De părinţi sunt depărtat,
Si de neam sunt depărtat,
De streini tare-s mâncat,
Si de dânsii sunt prădat.

Sau doine basarabene:

Murgule, murguţul meu
Ce nechezi tu aşa greu?
Ce, ţii foame ori ţii rău,
De baţi din picior mereu?
Oli-lio, stăpânul meu,
Nici nu-i foame nici ni-i rău,
Dar pe culmea celui deal,
Văd un cazac şi un muscal
Ei la tine or veni,
De părinţi te-or despărţi
si te-or lega cu curele,
Si te-or pân'la piele
Cu curele de mătase
De te-or curma pân'la oase.
Cu mâinile dinapoi
Să nu mai vii înapoi,
Oi, oi, oi, sărmanii de noi.
Cum ne svântă în bătăi
Cum ne duce în convoiu,
Si ne mână ca pe boi,

Si ne tunde ca pe oi.

....

Decât la muscal picăm
mai bine ne spânzurăm.
Că te bate te stâlceşte
De vorbeşti moldoveneşte.

Cu toate silinţele politice de rusificare rapidă, la 1857, Zasciuc, ofiţer de Stat Major, însărcinat de Ministerul de Răsboiu rusesc, cu redactarea materialului statistic pentru Basarabia, era nevoit să constate: "Basarabia este locuită de moldoveni, care formează trei pătrimi din populaţia: judeţele Chişinău, Bălţi, Soroca, Orhei, sunt exclusiv locuite de români; în judeţul Hotin ei sunt amestecaţi puţin cu ruteni; în judeţul Bender, ei sunt amestecaţi puţin cu elemente venite de pretutindeni şi care s'au aşezat prin oraşe cu permisiunea guvernului. Moldovenii compun un neam de oameni care locuesc de secole în părţile de Nord şi centrul Basarabiei. Ei pot deci să fie consideraţi ca adevăraţi autohtoni. Aproape toţi răzeşii şi cea mai mare parte din ţărani, precum şi majoritatea mahalagiilor dela oraşe, aparţin deasemenea acestui neam.

Este o constatare pe care o face un rus, 45 de ani după anexare, obligat de realităţi să recunoască nu numai caracterul moldovenesc al ţinutului dintre Prut şi Nistru, dar şi latinitatea moldovenilor. Tot Zasciuc scrie: "Moldovenii vorbesc o limbă latină alterată şi amestecată cu cuvinte slave. Limba lor este de origină latină, şi conservă mai multe particularităţi latine, ale rădăcinei latine, vechea limbă a romanilor, decât limba italiană".

Caracterul moldovenesc al provinciilor, cu toate sforţările autorităţilor ruseşti de a-l altera prin colonizări masive, s'a păstrat în aşa măsură încât în 191o generalul Kuropatikin, scritor militar şi fost ministru de răsboiu, în lucrarea lui: "Problemele armatei ruseşti", scrie: "Populaţia românească a Basarabiei, anexată acum 1oo de ani, trăeşte totuşi şi astăzi izolată, separată de populaţia rusească. Fără îndoială că populaţia provinciei anexate la începutul secolului al XIX-lea, nu numai că a rămas străină, dar chiar ostilă poporului rus în loc să avem o singură Polonie, avem două, pentru a slăbi Rusia. Intr'un viitor apropiat, chiar printr'un sufragiu pacific sau în urma unui răsboiu, unirea poporului român este de neînlăturat.

Generalul Kuropatkin vedea clar în 191o despărţirea Basarabiei de Rusia.

In faza finală a răsboiului Crimeei, Austria a formulat Rusiei o propunere care avea aerul unui ultimatum, deoarece acceptarea celor cinci puncte condiţiona lipirea Austriei la coaliţia Puterilor Occidentale.

Cele cinci puncte erau:

1. Proectul Rusiei asupra Moldovei, Valachiei şi Serbiei, să fie înlocuit prin proectul Marilor Puteri.

2. Stabilirea libertăţii de navigaţie pe Dunăre.

3. Interzicerea tuturor excadrelor să treacă prin Bosfor şi Dardanele în Marea Neagră.

4. Interzicerea Rusiei şi Turciei să aibă flotă de răsboiu în această Mare şi să stabilească arsenale şi fortificaţii în lungul coastelor.

5. Cedarea de către Rusia Moldovei partea din Basarabia care se învecinează cu Dunărea.

In consiliul convocat la 2o Decembrie 1855 de Tarul Alexandru al II-lea, cele nouă personalităţi ale imperiului au căzut de acord să accepte toate propunerile Austriei cu excepţia punctului 5, adică retrocedarea Sudului Basarabiei.

La congrsul din Paris 1856, Rusia a trebuit totuşi să cedeze. Cele trei jjudeţe din Sudul Basarabiei au reintrat în comunitatea românească.

Dăm citire manifestului Domnitorului Cuza cu

această ocazie:

Locuitori din Basarabia.

Venim printre voi ca Domn şi ca părinte ca să vă aduc bucurie şi vindecarea rănilor de care aţi pătimit până acum. Din ziua în care partea Basarabiei locuită de voi s'a alipit de vechea ei tulpină, ea s'a impărtăşit de toate bântuirile şi nevoile ce de mulţi ani au năvălit această ţară a Moldovei, atât de bună şi frumoasă.

Insă şi pentru voi ca şi pentru toţi, vă răsări încurând ziua dreptăţii după multiplele nedreptăţi peste care aţi avut a vă plânge. Noi dorim ca să priviţi sosirea noastră în mijlocul vostru, ca un semn de pace şi de mângâiere; dorim ca să uitaţi cele trecute, să închideţi urechea la glasul patimilor rele, şi să fiţi nestrămutaţi în credinţele voastre către guvern şi de iubire către Tara Moldovei.

Patria noastră a intrat pe cale de îmbunătăţiri care se vor revărsa asupra tuturor fiilor săi fără osebire. Nu trebue însă să perdem din vedere că bunurile greu se adună şi că numai prin înţelepciune şi răbdare vom putea dobândi îndeplinirea dorinţelor noastre.

Linistească-se deci inimile voastre de orice griji şi îndoeli, căci noi ne ocupăm de soarta voastră, ca un părinte binevoitor. Dumnezeu şi Naţia m-a înălţat pe tron pentru a da dreptate celui ce o are, pentru a înfrâna pe cei răi şi pentru a îmbrăţişa pe cei buni.

Alexandru Ioan

Ministrul Treburilor Streine:
V. Alexandri.

In anul 1877 ruşii răpesc din nou Sudul Basarabiei.

Deşi Basarabia în timpul ocupaţiei ruseşti se

administra după vechile legi moldoveneşti, patrioţii poliţişti ruşi cu cnutul şi ruperea dinţilor, cum scrie Atanasieff Ciujbinski în 1862, urmărea aplicarea legilor autoputernicei Rusii. Iată ce mărturiseşte un om politic rus despre soarta poporului de dincolo de Prut.

"Arhiepiscopul Pavel, sosit la Chişinău şi instalându-se eparhia Chişinăului şi a Hotinului, a găsit încă pe la 1873 biserici moldoveneşti în număr de 773. Din aceste biserici moldoveneşti străvechi, dânsul a închis 330 biserici şi n'a lăsat decât 443 în care a orânduit să se slujească serviciul divin în limba rusă. Toate cărţile bisericeşti moldoveneşti, tipărite cu litere cirilice, le-au adunat de prin mânăstiri şi biserici la Mitropolia din Chişinău şi aici arzându-le în curs de 7 ani a încălzit sobele Mitropoliei cu sfintele evanghelii, psaltiri şi apostoli, etc. de raritate bibliografică netăgăduită.

Acest fapt de vandalism este astăzi din domeniul istoric. Astfel că astăzi poporul moldovenesc din Basarabia, care nu pricepe o boabă din limba rusă şi slavă, nu posedă decât crâmpeie de cărţi bisericeşti ce au mai rămas pe ici,pe colo în mâinile creştinilor particulari.

Poporul moldovenesc din Basarabia mulţumită rusificării grosolane este transformat în nişte ordale de robi muţi şi ignoranţi, care nu ştie nici carte, nici rugăciunea către Dumnezeu.

Acestor ordale le este interzis de a învăţa limba părintească, le este oprit de a se ruga lui Dumnezeu în limba părinţilor lor.

In curgerea unui secol mii şi mii de hectare de pământ s'au dat ruşilor şi bulgarilor, şi coloniştilor germani, cu singurul scop de a sili pe moldoveni, autohtoni în această ţară, de a părăsi şi pământul lor de baştină.

Chiar în anul 1908, când scriu aceste rânduri, 885 de familii moldovenşti sunt pornite în Siberia, pentru a coloniza acolo pământurile îngheţate

din această parte a imperiului rusesc". (Din cartea: "Politica Rusească în Orientul Pravoslavnic" de N.N.Durnow, cunoscut om politic rus şi apărător al autocraţiei ruseşti).

In Martie 1917 Partidul Naţional Moldovean şi-a fixat astfel programul: lupta pentru obţinerea celei mai ample autonomii administrative, judecătoreşti, eclesiastice, şi economice ale Basarabiei. Toate legile interne ale Basarabiei vor trebui să fie stabilite prin Dieta Provinciei (Sfatul Ţării). Toate legile relative la chestiunile interne ale Basarabiei să fie făcute după vechile obiceiuri şi actualele necesităţi ale ţării. S'a cerut introducerea imediată a limbei române în administraţie, justiţie şi învăţământ, iar Biserica să fie condusă de un Mitropolit moldovean; autonomia politică şi organizarea unei armate, în care limba să fie românească. (Aceste cereri au fost formulate în primele zile ale revoluţiei, imediat după căderea Ţarului Nicolae al II-lea, dar nu se limitau numai la atât revendicările românilor basarabeni, impuneau deasemenea oprirea colonizării Basarabiei cu elemente ruseşti şi recunoaşterea drepturilor românilor din Transnistria, o populaţie de 8oo.ooo de suflete).

La adunarea din 18 Aprilie 1917 a tuturor Moldovenilor din regiunea Odesa, au participat şi 6.ooo de soldaţi moldoveni care au impus un program mai radical; ţăranii mai ales cereau imediat proclamarea autonomiei Basarabiei şi separarea ei de Rusia.

In faţa acestei impetuoase mişcări separatiste a moldovenilor, autorităţile ruseşti au arestat pe şefii mişcării. Pentru a îndigui mişcarea, similară cu mişcările separatiste ce se manifestau în rândurile tuturor naţiunilor robite, mişcări care ameninţau desagregarea Rusiei, creaţie realizată prin secole de cuceriri, s'a trimis în Basarabia N.D. Sokolow, vicepreşedintele Comitetului Executiv al Sovietului Central al muncitorilor, ţărani-

lor şi soldaţilor din Petrograd.

Dar nici promisiunile, nici ameninţările nu au avut niciun succes, ţăranii moldoveni reveneau la îndârjita lor intransigenţă, la acea tenace rezistenţă cunoscută sub forma: "Vodă da şi Hâncu ba".

Sokolow şi-a dat seama că ţăranii moldoveni, 7o % din populaţia Basarabiei, devenea ameninţătoare şi ca să-i potolească a trebuit să declare că va susţine toate revendicările.

In Iunie 1917, Kerenski a Trimis, pebtru a combate mişcarea autonomistă, care luase un aspect net separatist, pe bunica revoluţiei ruse, faimoasa Brezka - Breskoskaia.

La Chişinău şi în tot cuprinsul Basarabiei, bătrâna revoluţionară a ţinut discursuri, pentru a susţine integritatea imperiului rusesc.

La 2o Octombrie 1917, s'a început la Odesa congresul militar al moldovenilor, la care au luat parte peste 5oo de delegaţi a celor 25o de mii de soldaţi moldoveni, care se găseau pe toate fronturile (câte un soldat şi un ofiţer de fiecare companie).

La 24 Octombrie 1917, a proclamat autonomia politică a Basarabiei.

Atunci s'a creat Sfatul Ţării, compus din 153 de deputaţi, dintre care: 1o8 moldoveni, 13 ucrainieni, 7 ruşi, 5 evrei, 5 găgăuţi, 2 germani, 1 polonez şi 1 armean. Anticipând principiul reprezentării, inspirându-se dintr'un simţ de dreptate, au constituit cea mai fidelă reprezentare a Basarabiei.

La 2 Decembrie 1917, Sfatul Ţării, a proclamat Republica Democrată Basarabia, realizând separaţia totală de Rusia.

La 3 Martie 1918, Sfatul Ţării, proclamă unirea Basarabiei cu România.

La 2o Octombrie 192o, la Paris Marile Puteri, recunosc unirea Basarabiei cu România.

Pentru istoricii sovietici, toată această acţiune de autodeterminare a poporului român din

Basarabia, obligator este ignorată. Dar, ne mai putem revolta de falsificările Rusiei Sovietice, când în memoriul înaintat conferinţei păcii dela Paris în 1946, de către aşa zişii mandatari ai lui Iuliu Maniu şi Dinu Brătianu, nu se pomeneşte nimic de Basarabia. Autorii: Grigore Niculescu Buzeşti, Creţeanu şi Vişoianu, au jucat şi de data aceasta "Cartea Rusească", servind direct interesele Rusiei Sovietice. Să nu uităm că exact în acelaş moment în care se servea la Paris acest act de trădare al intereselor româneşti, la Bucureşti, sub ocupaţia sovietică, Iuliu Maniu cerea plebiscit pentru Basarabia şi Bucovina.

Revenind la textul din "Istoria Diplomaţiei" a lui Potemkin, este bine să subliniem că 192o Rusia Sovietică cera plebiscit în Basarabia şi refuză în 1946.

La 23 Iunie 194o, s'a primit la Bucureşti ultimatul Rusiei Sovietice, prin care ne ordona evacuarea imediată a Basarabiei şi a Bucovinei de Nord. Dacă nu cedăm de bună voe, vor fi ocupate cu forţa.

Consiliul de Coroană Român, hotărăşte cedarea Basarabiei, cerând Rusiei Sovietice un anumit timp în care să poată evacua armata română şi bunurile româneşti aflate pe teritoriul Basarabiei. Rusia Sovietică acceptă trei zile, dar încă din prima zi trupele sovietice sunt pe Prut. Am fost desarmaţi, pălmuiţi şi prădaţi. Am primit ordin să nu răspundem provocărilor.

Deşi Rusia Sovietică la acea dată, violează convenţia de definţia agresorului, pe care o semnează Litwinow, în 3 Iunie 1933 la Londra, şi deşi Marile Puteri recunoscuseră Unirea Basarabiei la România, răpirea a doua oară a Basarabiei de către Rusia Sovietică, nu provoacă niciun protest.

Evident, că în 1953 nimeni nu mai crede în valabilitatea unui aranjament internaţional, pe care l-ar semna Rusia Sovietică, dar nu mai puţin actul săvârşit de Rusia Sovietică, împotriva României,

trebue menţionat în apararea răsboiului început în 1941, contra statului care violase cu atâta cinism o convenţie pe care o semnase.

Dacă în timpul primei ocupaţii a Basarabiei, Rusia Taristă s'a purtat cum am relatat mai sus, în timpul a a doua ocupaţii, Rusia comunistă şi-a vărsat tot focul diavolesc asupra acestui ţinut românesc.

In mai puţin de un an, 33o mii de români din Bsarabia şi Bucovina de Nord, au fost deportaţi în pădurile Siberiei.

Nu a existat sat din Basarabia şi Bucovina de Nord, din care maşinile negre să nu fi ridicat în timpul nopţii pe cei mai buni români.

La 22 Iunie 1941, România declară răsboi Uniunii Sovietice, pentru recâştigarea Basarabiei şi Bucovinei de Nord, răpite cu un an înainte, Declaraţia de răsboi este prezentată la Moscova de către Grigore Gafencu, la acea dată Ministrul României la Moscova. Regele Mihaiu semnă această declaraţie, iar generalul Antonescu semnă faimosul ordin către armata română, ordin care se termina cu cuvintele: "Ostaşi vă ordon să treceţi Prutul".

Vestea inceperii răsboiului a provocat o bucurie de nedescris. Bisericile s'au umplut, bărbaţi, femei şi copii, îngenungheau pe străzi pentru a se ruga.

Din Iunie până în August, urmează lupte grele, Basarabia este recucerită. Sunt memorabile luptele dela Tiganca, Corneşti, Călăraşi, şi Chişinău. Armata română urmăreşte pe inamic, care se retrage lăsând foc şi jale.

In vara anului 1942, trupele române participă la luptele dela Sevastopol, în Cotul Donului, Stalingrad şi Cuban. Peste tot soldatul român s'a acoperit de glorie.

Către sfârşitul anului 1942, are loc defecţiunea dela Stalingrad, unde mare parte din soldaţii români cad sau sunt făcuţi prizonieri.

In timpul anului 1943, are loc reorganizarea

armatei. Tara noastră contrinue la continuarea luptei antibolşevice, numai cu un corp expediţionar.

In primăvara anului 1944, armata roşie pătrunde pe teritoriul Patrie, şi ajunge în faţa Iaşilor. Armata română, în quasi-totalitatea ei, participă la apărarea solului naţional. Se fac uriaşe lucrări, se iau toate măsurile ca Patria să fie apărată.

In interior, încep primele defecţiuni. In Aprilie se formează Blocul Partidelor Democratice, care avea scopul să ducă tratative pentru un armistiţiu Regele se alătură acestei acţiuni.

In ziua de 23 August, Mareşalul Antonescu este arestat în Palatul Regal. In seara aceleiaşi zile Regele, citeşte la radio o declaraţie către popor, prin care anunţă încheerea unui armistiţiu.

Imprejurările au fost mai tari decât voinţa noastră. Statul Român s'a prăbuşit, şi de sub dărâmăturile lui, se aud gemetele naţiunii agonizate Basarabia ca şi ţara întreagă este strivită de călcâiul de fier al bestiei roşii.

Azi, evocăm istoria chinuitului ţinut dintre Prut şi Nistru, ca să se ştie că nu există în conştiinţa românească uitare. Dela vechea graniţă a Poloniei, dealungul Nistrului, trecând prin Hotin, Soroca, Tighina şi până la Cetatea Albă, pe unde stăruie mărturiile istoriei Moldovei, este şi va rămâne deapururi pământ românesc.

Vremelnicilor usurpători, noi opunem neclintita credinţă în dreptatea ce va să vină.

Si va veni.

Iubită Basarabie, ai fost sacrificată înzadar. Sufletul oricărui român se închirceşte de durere la această tristă aniversare.

Un val de revoltă îţi umple pieptul şi parcă îţi vine să strigi ca un nebun, până când?

Cât se mai poate răbda?..... Cu pumnii şi dinţii încleştaţi de ură pentru năvălitori, te evocăm astăzi Basarabie scumpă şi lacrimile noastre,

ale tuturor celor de aici şi celor de acasă, curg nestăvilite de dor şi de revoltă.

Stim că suntem prea mici la număr, dar sufletul şi speranţa ne sunt mari. Intreaga ţară este strivită azi sub călcâiul de fier al bolşevismului, sângele fraţilor curge în munţi şi în închisori. Gemetele lor vin până aici la noi, dar cu fiecare zi ce trăim, simţim că sfârşitul a început.

Suntem siguri că nu mai e mult şi doina românească va răsuna din nou ca altădată: "Dela Nistru până la Tisa". Braţele noastre te vor cuprinde din nou, iubită şi chinuită Basarabie şi nu-ţi vom mai da drumul pe veci.

Moţiunea votată de Sfatul Tării la 27 Martie 1918.

In numele poporului Basarabiei, Sfatul Tării declară:

Republica democratică moldovenească (Basarabia), în hotarele ei dintre Prut, Nistru, Dunăre, Marea Neagră, şi vechile graniţe cu Austria, ruptă de Rusia, acum o sută şi mai bine de ani din trupul vechii Moldove, în puterea dreptului istoric şi dreptului de Neam, pe baza principiului ca noroadele singure să-şi hotărască soarta lor, de azi înainte şi pentru totdeauna se uneşte cu mama sa România.

Această unire se face pe următoarele baze:

1. Sfatul Tării, actual românesc rămâne mai de parte, pentru resolvarea şi realizarea reformei agrare, după nevoile şi cererile norodului. Aces - te hotăriri se vor recunoaşte de guvernul român.

2. Basarabia îşi păstrează autonomia provincială, având un Sfat al Tării: (Dietă), ales pe viitor print'un vot universal, egal, direct şi secret, cu un organ împlinitor şi administraţie proprie.

3. Competenţa Sfatului Tării este: a). votarea bugetelor locale. b). Controlul tuturor organelor semsvelelor şi oraşelor. c). Numirea tuturor organelor administrative locale, prin organul său împlinitor, iar funcţionarii înalţi sunt întăriţi

de guvern.

4. Recrutarea armatei se va face în principiu pe baze teritoriale.

5. Legile în vigoare şi organizaţia locală (zemstve şi oraşe) rămân în putere şi vor putea fi schimbate de Parlamentul Român, numai dupăce vor lua parte la lucrările lui şi reprezentanţii Basarabiei.

6. Respectarea drepturilor minorităţilor din Basarabia.

7. Deci reprezentanţi ai Basarabiei vor intra în Consiliul de Ministri Român, acum desemnaţi de actualul Sfat al Tării, iar pe viitor luaţi din sânul reprezentanţilor Basarabiei din Parlamentul Român.

8. Basarabia va trimite în Parlamentul Român un număr de reprezentanţi proporţional, aleşi, pe baza votului egal, secret şi discret.

9. Toate alegerile din Basarabia, oraşe, zemstve şi Parlament, se vor face pe baza votului universal, egal, secret şi direct.

10. Libertatea personală, libertatea tiparului, a cuvântului, a credinţei, a adunărilor, şi toate libertăţile obşteşti vor fi garantate prin Constituţie.

11. Toate călcările de legi, făcute din motice politice, în vremuri tulburi ale prefacerii din urmă, sunt amnestiate.

Basarabia unindu-se, ca fică, cu mama sa România, Parlamentul Român va hotărî, convoçarea neîntârziată a Constituantei, în care vor intra, pro - porţional cu populaţia, şi reprezentanţii Basarabiei, aleşi prin vot universal, egal, direct şi secret, spre a hotărî cu toţii înscrierea în Constituţie a principiilor şi a garanţiilor de mai sus

Trăiască unirea Basarabiei cu România, deapururi şi totdeauna!

La 27 Noembrie 1918, Sfatul Tării din Chişinău, a hotărît alipirea fără condiţii a Basarabiei la România.

Tratatul dela Paris din 28 Octombrie 1920 prin care Marile Puteri Occidentale recunosc Unirea Basarabiei cu România.

Imperiul Britanic, Franţa, Italia şi Japonia, ca principale puteri aliate, şi România.

Cosiderând că este în interesul păcii generale în Europa de a se asigura Basarabiei, încă depe acum o suveranitate în concordanţă cu aspiraţiile populaţiei şi care garantează minorităţilor de rasă, de religie şi de limbă, protecţia ce li se cuvine,

Considerând că unirea Basarabiei cu România este deplin justificată din punct de vedere geografic, etnografic, istoric şi economic,

Considerând că populaţia Basarabiei şi-a manifestat dorinţa de a vedea Basarabia unită cu România,

Considerând, în sfârşit că România însăşi din proprie iniţiativă doreşte să dea garanţii sigure de libertate şi de justiţie, fără deosebire de rasă, de religie sau de limbă, aşa cum prevede tratatul semnat la 9 Decembrie 1919, atât locuitorilor Vechiului Regat cât şi celor din teritorii noi transferate.

Au decis să închee prezentul tratat şi în acest scop şi-au desemnat plenipotenţiarii cu rezerva de a-i putea înlocui la semnare.

S'au convenit asupra stipulaţiunilor ce urmează:

Art. 1. Inaltele puteri contractante declară că recunosc suveranitatea României asupra teritoriului Basarabiei cuprins între frontiera actuală

a României, Marea Neagră, cursul Nistrului dela gura sa până la punctul unde este tăiat de vechea frontieră dintre Bucovina şi Basarabia şi dealungul acestei frontiere.

Art. II. O comisiune compusă din trei membri din care unul va fi numit de principalele puteri aliate, altul de România şi al treilea de Consiliul Societăţii Naţiunilor pentru Rusia, va fi constituită în termen de 15 zile dela punerea în vigoare a prezentului tratat pentru a fixa la faţa locului noua linie de frontieră a României.

Art. III. România se angajază să observe şi să facă a fi observate pe teritoriul mai sus arătat al Basarabiei, - în art. I - stipulaţiunile tratatului semnat la Paris la 9 Decembrie 1919 de principalele puteri aliate şi asociate şi de România, în deosebi a asigura locuitorilor fără deosebire de rasă, de limbă, sau de religie, garanţii identice de libertate şi de justiţie cu cele ale locuitorilor din Toate teritoriile Regatului Român.

Art. IV. Cetăţenia română, va fi dobândită de plin drept cu excluderea oricărei alte (cetăţenii) de supuşii vechiului imperiu rus stabiliţi pe teritoriul Basarabiei arătat la art.I. şi care au împlint vârsta de 18 ani vor avea facultatea să opteze pentru orice altă naţionalitate ce le va sta deschisă (ce le va fi accesibilă).

Opţiunea bărbatului implică şi pe aceea a soţiei, iar opţiunea părinţilor pe a copiilor sub vârsta de 18 ani.

Persoanele care au făcut uz de dreptul de opţiune mai sus arătat vor trebui în termen de 12 luni să-şi mute domiciliul în statul pentru care a optat. Ele vor fi libere, însă să păstreze averile imobile pe care le poseda pe teritoriul român; vor putea însă duce cu ei bunurile lor mobile de orice natură; nici o sarcină nu le poate fi impusă la iesirea din această cauză.

Art. VI. România recunoaşte ca cetăţeni români de

plin drept fără alte formalităţi pe supuşii vechiu-
lui Imeriu rus născuţi pe teritoriu Basarabiei, aşa
cum a fost arătat la art. I., sau din părinţi avân
domiciliul acolo la data punerii în vigoare a prezen
tului tratat.

Aceste persoane vor putea totuşi în termen d
doi ani dela data punerii în vigoare a prezentulu
tratat, să declare în faţa autorităţilor române com
petenţa pentru ţările în care îşi au reşedinţa că r
nunţă la cetăţenia română şi vor înceta a fi consi
deraţi supuşi români dela acea dată. In acest ca
declaraţia soţului va fi valabilă şi pentru soţie ş
pentru copii sub 18 ani.

Art. VII. Inaltele Puteri contractante recunos
că gura Dunării la Braţul Chilia să treacă sub juri
dicţia Comisiunii Europene a Dunării.

Până la încheerea unei convenţii generale rela
tiv la căile fluviale, România se angajază să aplic
părţile din sistemul fluvial al Nistrului care v
fi cuprins în teritoriul ei sau va forma frontiera
regimul prevăzut la paragraful 1. al art. 332, pre
cum şi sub art. 333 şi 338 ale tratatului de pace c
Germania din 28 Iunie 1919.

Art. VIII. România ca asuma răspunderea pentru
parte proporţională aferentă Basarabiei din datoria
publică rusă şi din orice alt angajament al Statului
Rus, aşa cum vor fi stabilite printr'o convenţie spe
cială între principalele puteri aliate şi asociate
deoparte şi România de altă parte. Această convenţi-
une va fi pregătită de o comisie desemnată de pute-
rile mai sus numite. In caz că în termne de doi ani
comisiunea nu ajunge la un acord, chestiunile în li
tigiu, vor fi imediat supuse arbitrajului Consiliu-
lui Sovietăţii Naţiunilor.

Art. IX. Inaltele Puteri contractante invită Ru-
sia să adere la acest tratat după ce va exista un gu
vern rus recunoscut de el. El îşi rezervă dreptul de
a supune arbitrajului Consiliului Societăţii Naţiuni
lor toate chestiunile privitoare la amănuntele aces-
tui tratat, care vor putea fi ridicate de guvernul

rus, rămânând bine stabilit că frontierile stabilite prin tratatul prezent ca şi suveranitatea României asupra teritoriilor cuprinse între aceste frontiere nu vor putea fi puse în discuţie. Nu tot aşa va fi cazul însă cu privire la toate greutăţile ce vor putea să se ivească ulterior aplicării tratatului.

Prezentul tratat va fi ratificat de puterile semnatare. El nu va întra în vigoare decât după depunerea ratificărilor dela intrarea în vigoare a tratatului semnat de puterile aliate şi asociate şi de România la 9 Noembrie 1919.

Depunerea ratificărilor va avea loc la Paris.

Puterile ale căror guverne au sediul în afară de Europa, au facultatea să facă cunoscută ratificarea dată guvernului Republicii Franceze prin reprezentanţii lor diplomatici la Paris, urmând să transmită instrumentul ratificării imediat ce se va putea.

Va fi dresat un proces verbal despre depunerea ratificării. Guvernul francez va remite tuturor puterilor semnatare o copie certificată a procesului-verbal încheiat la depunerea ratificării.

Făcut la Paris, la 28 Octombrie 192o într'un singur exemplar depus în arhivele Guvernului Republicii Franceze şi ale cărei ediţii autentificate vor fi remise fiecărei puteri semnatare a tratatului

Plenipotenţiarii care în urma absenţei momentane din Paris n'au putut pune semnăturile pe prezentul tratat vor fi admişi să facă aceasta până la 15 Dec. 192o.

Drept care plenipotenţiarii de mai jos ale căror depline puteri au fost recunoscute ca de bună credinţă şi în forma cuvenită au semnat tratatul de faţă.

Pentru conformitate, textul original francez, reprodus de Alexandru Boldur, La Bassarabie et les relations Russe - Roumaines, Paris 1927 ed., Gambert la pag. 387 -- 399.

Următoarele trei documente evidenţiază perfidia cu care Uniunea Sovietică ne-a furat din nou Basara-

bia, răpindu-ne şi Nordul Bucovinei, şi ne arată complicitatea care au ajutat-o la săvârşirea acestei crime.

I

Din Protocolul adiţional secret al Tratatului de neagresiune Germano-Sovietic încheiat la Moscova la 23 August 1939.

....

Art. 3 cu privire la Sud-Estul Europei, se accentuează de către Soviete interesul lor asupra Basarabiei.

Germania se declară complect desinteresată politic în acest ţinut.

Art. 4. Acest protocol va fi ţinut strict secret de ambele părţi.

Moscova la 23 August 1939.

Pentru Guvernul Reichului German,
(ss) Ribbentropp

Imputernicit de Guvernul U.R.S.S.
(ss) W. Molotow.

(Dr. Peter Gast, Zwischen Hitler und Stalin 1939 -1945, Bonn 1950, pag. 292).

II

Ultimatul Sovietic.

Predat în noaptea de 26 spre 27 Iunie 1940 de către W.Molotow Ministrului României la Moscova, G. Davidescu.

In anul 1918, România profitând de slăbiciunea

militară a Rusiei, a răpit Uniunii Sovietice, cu forţa, o parte din teritoriul său, Basarabia, violând astfel unitatea de o sută de ani a Basarabiei - locuit în majoritate de ucrainieni - cu Republica Sovietică Ucrainiană. Uniunea Sovietică, n'a acceptat niciodată faptul răpirii forţate a Basarabiei, după cum arată declaraţiile pe care guvernul Uniunii Sovietice le-a făcut deschis şi în faţa lumii întregi, de mai multe ori.

Acum, când slăbiciunea militară a Uniunii Sovietice aparţine trecutului, dar când situaţia internaţională pretinde cea mai grabnică soluţionare a problemelor deschise, moştenite din trecut, pentru a clădi în sfârşit o pace durabilă între ţări, Uniunea Sovietică găseşte necesar şi corespunzător scopului să păşească, împreună cu România, în interesul dreptăţii, la soluţionarea neîntârziată a chestiunii retrocedării Basarabiei către Uniunea Sovietică.

Uniunea Sovietică este de părere ca problema retrocedării Basarabiei este legată organic cu chestiunea predării către Uniunea Sovietică a acelei părţi a Bucovinei, a cărei populaţie este în majoritate numerică covârşitoare, legată de Uniunea Sovietică, printr'o istorie comună, prin limba şi fiinţa naţională. Un astfel de act ar fi cu atât mai drept, cu cât predarea Bucovinei de Nord, către Soviete ar putea reprezenta un mijloc - ce-i drept, numai modest - de reparaţiune pentru paguba uriaşe pe care Uniunea Sovietică şi populaţia Basarabiei au suferit-o, timp de 22 de ani, prin stăpânirea românească.

Guvernul U.R.S.S., propune guvernului Regal Român:

1. să retrocedeze Basarabia, Uniunii Sovietice;
2. să predea Uniunii Sovietice partea de Nord a Bucovinei, conform hotărîrilor din harta alăturată.

Guvernul Uniunii Sovietice exprimă speranţa că Guvernul Regal Român va primi aceste propuneri, făcând astfel posibilă aplanarea pe cale paşnică a conflictului îndelungat dintre Uniunea Sovietică şi România.

Guvernul Uniunii Sovietice aşteaptă răspunsul guvernului Regal Român în cursul zilei de 27 Iunie a prezentului an.

(Hanisch, Geschichte der Sowjet - Union, Freiburg 1951, p. 240 - 241).

III

Din Tratatul de Pace dela Paris din 10 Februarie 1947,

Art. 1. Hotarele României, aşa cum sunt arătate pe harta alăturată prezentului tratat (anexa I), vor fi cele dela 1 Ianuarie 1941, cu excepţia graniţei româno-maghiare care va fi stabilită precis în articolul 2 al prezentului tratat.

Graniţa româno-sovietică se stabileşte deci conform acordului sovietico-român, din 28 Iunie 1940 şi cu acordul sovietico-cehoslovac din Iunie 1945.

....

V

Scris de M. Kogălniceanu, scrisoare din 1978 către baronul de Jomini, mâna dreaptă a Cancelarului Rusiei Gorciacow.

România, păstrează memoria sacrificiului ce şi-

România, păstrează memoria sacrificiului ce şi-a impus pentru mărirea, fericirea şi gloria Rusiei. Ea îşi aduce aminte că dela Petru cel Mare şi până în zilele noastre, ea a fost pe rând sau întotdeauna, baza operaţiunilor militare ale Rusiei, grânarul unde se nutreau armatele sale, chiar când ele operau dincolo de Dunăre, şi teatru mai adeseori preferat, ale celor mai teribile încăerări. Ba îşi mai aduce aminte că în 1812, a perdut în profitul Rusiei, jumătatea Moldovei, adică Basarabia dela Prut şi până la Nistru

(.M. Kogălniceanu la Congresul din Berlin, Iulie 1878).

Ruşii sunt sub dominarea unui desert sufletesc, a unuia urît, care îi face să caute în cuceriri, ceeace nu au în lăuntrul lor. In loc de slăbi acest horor - vacui, în loc de a-l umplea prin muncă şi cultură, îi asmuţă contra Europei, pe care o numesc îmbătrânită şi enervată, coaptă pentru a cădea întreagă sub dominaţia rusească. Europa le pare în starea în care era Bizanţul la apariţia unui neam, asemenea mongolic al Turcilor.

(M. Eminescu, Tendinţe de Cucerire în "Timpul" de la 7. IV. 1878).

In tendinţele de cucerire, în aşa numitele misiuni istorice, care îşi caută marginile naturale nu e nimic dedesubt decât pur şi simplu neştiinţa şi gustul despoleirii. In zadar caută un popor în întinderi teritoriale în cuceriri, în răsboaie, ceeace îi lipseşte în chiar sufletul lui: sub nici o zonă din lume nu va găsi ceeace Dumnezeu i-a refuzat, sau mai bine zis când ceeace Dumnezeu a voit ca să fie reazemul muncii a multe generaţii dedate la lucru.

(M. Eminescu, Tendinţe de Cucerire, în "Timpul", dela 7 Aprilie 1878).

... Generalul Ignatieff a propus guvernului nostru retrocedarea Basarabiei..... România este singurul Stat care azi e în primejdie de a fi desmembrată de chiar aliatul ei, după ce au încheeat cu el o convenţie, prin care i se garantează integritatea teritoriului.........

.... Cu ce drept pretinde Rusia bucata noastră din Basarabia, pe care am căpătat-o înapoi, drept sin dreptul nostru şi pământ din pământul nostru.....

.........Va să zică onoarea Rusiei, cere ca să se ia pe nedrept o bucată din România, şi aceeaşi onoare nu cere respectarea convenţiei iscălite de ieri. Ciudată onoare într'adevăr!

Fost-a Basarabia cucerită cu sabia? Prin tratatul dela Bucureşti dela 1812, s'a făcut această cesiune, nu ca preţ al păcii, căci Turcia nu avea nevoe de pace, ci tocmai Rusia. Napoleon, era asupra intrării

în Rusia şi trupele ruseşti se întorceau în marş forţat..... Se ştie că diplomaţia engleză împreună cu vânzarea boerului grec Moruzi a fost cauza cesiunii Basarabiei.........

Care..... puterea cea mai mare a Rusiei i-a dat dreptul de a-şi bate joc de lume, de noi, de ea însăşi?

Mandatarul Europei, vine să mântue popoarele creştine de sub jugul turcesc şi începe prin aş anexa o parte de pământ stăpânit de creştini, în care nu-i vorba de jugul turcesc. Ciudată mântuire într'adevăr?

(M. Eminescu, "Timpul" 25 Ianuarie 1878).

Sărac cel ce se simte sărac, căruia îi trebue mai mult decât are.....

.... Calităţile morale ale unui popor atârnă - astrăgând de climă şi de rasă, de starea sa economică. Blândeţea, caracteristică a poporului român, dovedeşte că el în trecut a trăit economiceşte mulţumit, că a avut ce-i trebuia.

(M.Eminescu, "Timpul" 23 Dec. 1877).

Anexa IV.

Vorbe înţelepte de demult de care trebue să se ţină seamă azi.

Răsărită din rase mongolice, din natura lor cuceritoare, aşezate pe stepe întinse, a căror moştenire are înrâuriri asupra inteligenţii omeneşti, lipsind-o de înmlădioşie şi dându-i instincte fanatice pentru idei de o vagă măreţie, Rusia e în mod egal mama mândriei şi a lipsei de cultură, a fanatismului şi despoţiei.

(M. Eminescu, "Tendinţe de Cucerire, în "Timpul" dela 7 Aprilie 1878).

In loc de a desfăşura activitatea înăuntru, ochii vecinului nostru sunt pironiţi cu flămângiune asupra Apusului, cercurile culte umplu golul sufletesc, cu fantasmagoria unui imperiu, care va ajunge dela Sibir până sub zidurile Veneţiei, şi apoi mai departe...... tot mai departe.

Există testamentul lui Petru cel Mare, sau nu există, el există în capetele a mii de oameni visători, care dau tonul în Rusia.

(M, Eminescu, "Timpul", 7 Aprilie 1878).

... Basarabia a fost a noastră din veacul al XIV-lea, ba poartă numele celei mai vechi dinastii româneşti, dinastia Basarabilor, care luase partea de loc dela Tătari într'o vreme în care nu prea era vorba de împărăţie rusească.

(M.Eminescu, "Timpul", 15 Februarie 1878).

Toate sforţările cabinetelor şi popoarelor Europei, trebue să dejoace planurile ruseşti de a cuceri Constantinopolul şi a domina Mediterana şi Occidentul

Iată cum, înfăptuirea aspiraţiilor româneşti de unitate şi independenţă naţională, întemeiate pe propriul nostru interes, precum şi interesul general al Europei, trebue să aibă ea contra lovitură, lupta împotriva intervenţiei ruseşti în Principatele române.

(Conculzia primului studiu, datorit unui român, studentul Mihai Anagnoste, publicat în "Revue de deux Mondes" Ianuarie 1837, despre "La Valachie et la Moldavie").

Politica cutropitoare a Rusiei are drept obiect, dorinţele ascunse ale ambiţiei sale de a pune mâna pe Tara Românească, distrugând încetul cu încetul, pactul fundamental pe care se reazimă independenţa Ţării, nerespectându-i legile sale constituitive.

(Ion Ghica "Coup'oeil sur l'etat actuel de la Valachie et la conduite de la Russie relativment a cette province. Paris 1835).

Telegrama Marelui Duce Nicolae din 13/31 Iulie 1877 din Tarnova: "Turcii grămădind cele mai mari mase de trupe la Plevna, ne prăpădesc. Rog faceţi legătura, demonstraţie, şi dacă e cu putinţă treceţi Dunărea.

Intre Jiu şi Corabia, această demonstraţie e indispensabilă pentru a uşura mişcările noastre".

Noi n'am stat la gânduri, să răspundem la cel din tâiu apel care ne-a fost trimis ,,,,,, Ce răsplată ne aşteaptă? ....

Impotriva stipulaţiunilor lămurite ale unei conventii formale, care ne chezăşueşte în numele şi sub semnătura Tarului, întregimea pământului nostru, ni se vesteşte intenţia de a ni se relua Basarabia. (Cele trei judeţe: Cahul, Ismail şi Bolgrad, pe care ni le restituise congresul din Paris, după resboiul din Crimeia.)

Nimeni nu se gândeşte să conteste că Rusia e puternică şi România e slabă. Prin forţă, Rusia poate lua mai mult decât Basarabia, că poate răpi Tara întreagă. Dar mai presus de orice forţa, este legea dreptăţii eterne şi a moralei eterne; şi în acest domeniu, din care nimeni nu ne poate expropia, noi ne întărim la rândul nostru cu acea putere, ce îşi trage caracterul ei absolut, din însăşi principiile care i-au dat naştere şi din care se nutreşte.

Deşi nu s'a născut încă rusul de care să ne fie frică, grija tot ne inspiră, ba putem zice, cu siguranţă că ne aşteaptă vremi grele. Despre biruinţa cauzei drepte, nu ne îndoim, precum nu ne îndoim că, ori care ar fi curentul care se ridică contra civilizaţiei, trebue să fie nimicit cu vreme.

(M.Eminescu,"Tendinţe şi Cuceriri" în "Timpul" dela 7 Aprilie 1878).

Tara noastră nu are arme, nu are ostire: noi aici ne vom lupta cu cuvântul cât vom putea. Nu trebuie să pierdem însă nădejdea. Dumnezeu veghează asupra României.

(N.Bălcescu,scrisoare din 16.7.1848 către Ion Ghica).

Limba şi naţionalitatea românească, vor pieri deodată cu românul material, cu stingerea prin moarte şi fără urmaşi a noastră, nu prin desnaţionalizare şi renegaţiune. A persecuta naţionalitatea noastră, nu înseamna însă a o stinge, ci numai a veza şi a învenina împotriva persecuţiilor.

(M.Eminescu în "Curierul de Iaşi" Nr. 125, 6-7 din Noembrie 1878).

Neamul acesta va trebui să pedepsească măcar odată la o mie de ani pe cei ce i-au călcat legile, l-au împilat şi l-au trădat.

Corneliu Zelea Codreanu.

Cel ce stă indiferent, fricos şi laş în faţa ţării sale care moare, va fi blestemat de cel ce vine după el. ....

..........Corneliu Zelea Codreanu.

Nu-i deajuns să învingem comunismul, trebue să şi luptăm pentru dreptatea muncitorilor. Au dreptul la pâine şi dreptul la onoare. Trebue să luptăm contra partidelor oligarhice, creind organizaţii munictoreşti naţionale, care să-şi poată câştiga dreptatea în cadrul statului, nu în contra statului.

Corneliu Zelea Codreanu.

Populaţia Basarabiei
pe baza recensământului din 1941.
(după eliberarea de ocupaţia rusă).

	cifre absolute	% din total
Populaţia totală....	2.733.565...........	100 %
Români..............	1.793.493...........	65,6 %
Ucrainieni..........	449.542...........	16,4 %
Bulgari.............	177.647...........	6,5 %
Ruşi................	164.410...........	6,0 %
Găgăuţi.............	115.683...........	4,2 %
Polonezi............	9.086...........	0,3 %
Evrei...............	6.882...........	0,3 %
Germani.............	2.058...........	0,1 %
Alţii...............	14.764...........	0,6 %